

LOTTA SVÄRD SÄÄTIÖ

TOIMINTAKERTOMUS 2017

Tämä toimintakertomus ja tilinpäätös on säilytettävä 31.12.2027 saakka

Osoite
Mannerheimintie 93, 00270 Helsinki
Y-tunnus: 0215 295-6
Kotipaikka: Helsinki

Sisällys

Sisällys.....	2
Visio 2027	3
Säätiön tarkoitus ja tehtävät	3
Tarkoituksen toteuttaminen	3
Arvot	3
Kuntouttamis- ja avustustoiminta.....	4
Lottamuseon toiminta	4
Vuoden Lotta	5
Viestintä.....	5
Kansainvälinen yhteistyö.....	6
Säätiön osallistuminen Suomi 100 -vuotta toimenpiteisiin.....	6
Sijoitus-, rahoitus- ja vuokraustoiminta	6
Talous	7
Kiinteistöjen ylläpito ja isännöintitoimi.....	7
Kaavoitus ja rakentaminen	8
Säätiön hallinto ja yleiset toimistopalvelut	8
Tilikauden jälkeiset kehitysnäkymät, riskit ja epävarmuustekijät vuonna 2018	9
Lähipiiritoimet	9

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS V. 2017

Visio 2027

Lotta Svärd Säätiö on isänmaallisia arvoja kunnioittava, eettisesti toimiva yhteiskuntavastuun kantaja ja hyväntekijä.

Säätiön tarkoitus ja tehtävät

Lotta Svärd Säätiön toiminta oli vuoden 2017 lopussa jatkunut 73 vuotta.

Säätiön tarkoituksena on Lotta Svärd hengessä huoltaa ja avustaa Suomen kansalaisuutta olevia, sodan tai muun kriisin johdosta tai sen seurauksista kärsimään joutuneita henkilöitä, jotka ovat kristillismielisessä hengessä toimineet kotien ja isänmaan hyväksi tai sellaisia yhteisöjä, jotka auttavat edellä mainittuja henkilöitä.

Lisäksi Säätiön tarkoituksena on avustaa naisten koulutusta toimintaan kriisitilanteissa sekä vaalia lottaperinteitä ja ylläpitää museo- ja näyttelytoimintaa.

Säätiön sääntömuutos rekisteröitiin 6.3.2017. Muutoksessa huomioitiin myös 1.12.2015 voimaan tulleen uuden säätiölain aiheuttamat muutokset.

Tarkoituksen toteuttaminen

Säätiö toteuttaa tarkoitustaan siten, että hallitus harkintansa mukaan anomuksesta tai omasta aloitteestaan jakaa käytettävänä olevista varoista kertaluonteista tai jatkuvaa avustusta tai toimii muuten Säätiön sääntöjen mahdollistamalla tavalla. Pääpaino Säätiön toiminnassa on lottien kuntouttamisessa ja Lottamuseon ylläpidossa.

Säätiö toimii aktiivisessa ja avoimessa vuorovaikutuksessa yhteistyökumppaneidensa kanssa. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset ennakoidaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja muutoksiin varaudutaan toimintoja säätelemällä. Toiminnan kannalta keskeiset riskitekijät pyritään tunnistamaan ja arvioimaan niiden merkittävyys.

Arvot

Säätiön arvopohja juontaa juurensa 1920-luvulla alkaneesta lottien historiasta ja työstä suomalaisen yhteiskunnan hyväksi. Arvopohjan perustana ovat koti, uskonto ja isänmaa. Säätiön päämääränä on jatkaa lottien viitoittamaa toimintaa. Kolmannen sektorin toimijana säätiöllä on valmius ottaa kantaa ja vastuuta tulevaisuudesta.

Kuntouttamis- ja avustustoiminta

Säätiön tärkeimpänä toimintamuotona on vuoden aikana edelleen ollut Lotta Svärd järjestöön kuuluneiden lottien kuntouttaminen ja avustaminen sekä eri maanpuolustusjärjestöjen tukeminen.

Vuonna 2017 jaettiin avustuksina 3.069.942,71 euroa ja ne jakautuivat seuraavasti:

- kuntoutukset lottle ja pikkulotille 2.564.402,71 euroa
- yksilöavustukset lottle ja pikkulotille 361.150,00 euroa, saajia 652 henkilöä
- toiminta-avustukset maanpuolustustyöhön eri järjestöjen kautta 144.390,00 euroa

Kuntoutuksia myönnettiin vuonna 2017 yhteensä 1964 kpl, joista laitospääntoutusten osuus oli 46,4 % ja avokuntoutusten 53,6 %.

Suomen Lottaperinneliiton kautta järjestettyjen ryhmäkuntoutusten osuus kuntoutuksista oli 176.207,25 euroa. Lottaperinneliiton paikallisyhdistysten organisoimiin 11 avokuntoutusryhmään osallistui 103 henkilöä ja henkisen ja fyysisen vireyden kursseille osallistui 455 henkilöä.

Kotiaavustajan palveluita sai toimintavuoden aikana 13 säätiön vuokra-asunnoissa asuvaa lottaa ja pikkulottaa sekä Sotainvalidien avustajatoiminnan kautta 13 kotirintamalottaa, yhteensä 56.391,68 euroa

Säätiön avustustoimintaan on kuulunut edelleen edullisten asuntojen vuokraaminen lottle. Sotaveteraanien toimintaa on myös tuettu tarjoamalla toimistotilaa yhtiövastikkeen suuruisella vuokralla.

Ruotsinmajalla Tuusulassa järjestettiin kesäaikana arkiviikon pituisia lottien ja pikkulotien virkistysviikkoja. Toimintavuoden aikana Ruotsinmajalla vietti lomaa yhteensä 50 lottaa/pikkulottaa. Lomatoiminnan kustannukset olivat 30.875,42 euroa.

Lottamuseon toiminta

Suomi 100 -juhlavuosi näkyi Lottamuseolla koko vuoden erilaisten tapahtumien muodossa. Lottamuseo oli mukana *Rakkauden tiloja* -viestintähankkeessa yhdessä Hotelli- ja ravintolamuseon, Teatterimuseon ja Vantaan kaupunginmuseon kanssa. *Rakkauden tiloja* -hanke oli osa valtioneuvoston *Suomi 100* -ohjelmaa.

Hankkeen tavoitteena oli yhteisen viestinnän kautta saada näkyvyyttä museoiden näyttelyille ja oheistapahtumille. Suomen Museoliitto ja ICOM (The International Council of Museums) Suomen komitea palkitsivat hankemuseot *Vuoden viestintäteko* -palkinnolla. Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi Lottamuseo tuotti yhdessä Perinneleikit ry:n kanssa *Pikkulotan Leikit* -kirjan.

Lottamuseon Rakkauden tiloja -hankkeen erikoisnäyttely *Avaa Sydämesi!* kertoo Suomen evakuoinneista vuosina 1939-1945 sekä esittelee sodan aikaisia avustusjärjestöjä. Opastusvalikoimaa kehitettiin ja uudistettiin erikoisnäyttelyn tematiikan mukaisesti. Myös Lottakanttiin tuotti erikoisteeman mukaisia asiakaspalvelutuotteita ja kehitti toimintaansa asiakaslähtöisesti.

Lottamuseon Lottaperinneyhdistys jatkoi toimintaansa museon ystäväyhdistyksenä.

Lottamuseossa oli vuoden 2017 aikana kävijöitä 18 565 ja Säätiön tytäryhtiön Lottavakka Oy:n ylläpitämässä Lottakanttiinissa asiakkaita oli 47 983.

Joulukuussa julkistettiin Lotta Svärd -verkkomuseo, johon on koottu kaikki Lottamuseon aikaisemmin verkkotuotannot.

Palvelun uutena sisällöntuotantona on päivittyvä Lottagalleria, joka on ennen näkemättömän laaja lakkautetun Lotta Svärd -järjestön jäsenistä koottu henkilögalleria. Lottagallerian elämäntarinoiden kautta piirtyy kuva Lotta Svärd -järjestön monipuolisesta toiminnasta ja sen merkityksestä yksilölle sekä yhteiskunnalle.

Lottamuseon kokoelmatyössä keskityttiin esine- ja arkistokokoelmien inventointiin, kokoelmiin liittyvään perustutkimukseen ja kokoelmaobjektien luettelointiin. Lottamuseon esinekokoelman laajuus oli vuoden 2017 lopussa 10.240 esinettä, asiakirjakokoelman laajuus oli 70 hyllymetriä ja valokuvakokoelmassa oli 23.785 valokuvaa.

Museoviraston kanssa neuvoteltiin Lottamuseon kokoelmien sijoittamisesta viraston kokoelmakeskukseen.

Vuoden Lotta

Vuonna 2017 Vuoden Lotta valittiin 12. kerran. Hän on Airi Nieminen Kouvolasta. Vuoden Lotaksi voidaan nimetä henkilö, joka on ansioituneesti työskennellyt uupumatta lottaperinteen tunnetuksi tekemiseksi tai toiminut vapaaehtoisen maanpuolustuksen sekä kriiseihin ja poikkeusoloihin varautumisen hyväksi sekä ollut kannustavana esikuvana lottien kunnioittamien arvojen välittämisessä nykypäivän naisille.

Vuoden Lotaksi voidaan nimetä myös yhteisö, joka täyttää edellä luetellut kriteerit.

Viestintä

Ulkoisen tiedottaminen

Säätiössä jatkettiin edelleen yhteistyökumppaneiden aktiivista tapaamista.

Mahdollisuuksien mukaan käytiin esitelmöimässä Lotta Svärd Säätiön toiminnasta. Kontakteissa hyödynnettiin Säätiön yhteyksiä mm. maanpuolustusta lähellä oleviin yhteisöihin.

Toimintavuonna käynnistettiin Lotta Svärd säätiökonsernin www.lottasaatio.fi ja www.lottamuseo.fi -sivustojen uusiminen.

Kansainvälinen yhteistyö

Säätiön tärkeitä kansainvälisiä yhteistyökumppaneita ovat Ruotsin Svenska Lottakåren ja Viron Naiskodukaitse. Myös ministeri Elisabeth Rehnin perustama kansainvälinen Bank of Ideas on viime vuosina ollut keskeinen yhteistyökumppani. Yhteistyötä tehtiin muun muassa suunnittelussa ja museotoiminnassa.

Henkilökohtaiset kontaktit koetaan yhteistyössä tärkeänä. Syyskuussa Säätiön edustajat vierailivat Virossa Naiskodukaitsen 90- vuotisjuhlissa ja marraskuussa Naiskodukaitsen edustajia vieraili Lottamuseolla. Vuodelle 2018 suunnitellaan yhteisverkkonäyttelyä Lottamuseon ja Naiskodukaitsen kanssa.

Säätiön osallistuminen Suomi 100 -vuotta toimenpiteisiin

Säätiö on monin tavoin panostanut Suomen Itsenäisyyden 100 -vuotistapahtumiin vuonna 2017. Keskeiset ja merkittävimmät hankkeet, joita säätiö on tukenut ja joihin säätiö osallistui:

Vuoden Lotta, lotat kutsuvieraina

Lottamuseon näyttelyt 2017:

- Jälleenrakentamisen aika
- Vihollinen selustassa
- Rakkauden tiloja
- Verkkonäyttelyt:

100 vuotta kokonaisturvallisuutta

- Hallinnoi Valtioneuvoston kanslia, operatiivinen toimija Maanpuolustuksen Tuki ry

Talvisodan neuvottelukunta

- Talvisodan muistomerkki Kasarmintorille

Sijoitus-, rahoitus- ja vuokraustoiminta

Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot olivat 9.504.431,89 euroa, josta vuokratuottojen osuus oli 4.605.843,11 euroa. Säätiö omisti toimintavuoden lopussa 422 asuin- ja liikehuoneistoa. Säätiön omistamien vuokra-asuntojen vuokrausaste on pysynyt hyvällä tasolla. Kokonaisvaihtuvuus oli 14,1 %, kun vuotta aikaisemmin se oli 18,5 %. Vuokraustoiminta on ulkoistettu Vuokraturva Oy:lle.

As Oy Suonotkontie 4:n koko osakekanta myytiin joulukuussa 2017.

Pörssiyhtiöiden vahvan tuloskehityksen seurauksena kevään 2017 osingot toteutuivat arvioidun suuruisina, 865.746,11 euroa.

Sijoitustoiminnan kulut olivat 2.883.422,16 euroa, josta poistot muodostivat 1.324.171,25 euroa ja huoneistojen korjauskulut 458.234,22 euroa.

Säätiön hallitus päättää kotimaisista osakesijoituksista. Muut sijoitussalkut on jaettu Nordea Private Bankingin ja OP Varainhoito Oy:n kesken.

Talous

Säätiön vakavaraisuus oli koko toimintavuoden hyvä.

Konsernin varsinaisen toiminnan alijäämä oli 4.673.544,77 euroa, josta avustus- ja kuntoutustoiminnan osuus oli 3.126.334,39 ja Lottamuseon osuus 701.844,17 euroa.

Varsinaisen toiminnan alijäämä katettiin konsernin sijoitustoiminnan nettotuotoilla, jotka olivat 6.621.009,73 euroa

Tilinpäätös osoittaa ylijäämää Säätiössä 1.409.800,90 euroa ja konsernissa 1.947.464,96 euroa. Hallitus esittää, että säätiön tilikauden ylijäämä siirretään toimintapääoman lisäykseksi, minkä jälkeen Säätiön toimintapääoma on 62.297.081,70 euroa.

Tunnusluvut

	2017	2016	2015	2014
Kokonaistuotot				
Säätiö	7 718 563,35	6 319 084,72	8 183 267,48	6 289 292,62
Konserni	9 958 555,54	6 501 456,45	8 592 433,89	6 633 412,74
Tilikauden yli-/alijäämä				
Säätiö	1 409 800,90	-741 920,96	1 491 639,71	-29 377,40
Konserni	1 947 464,96	-3 755 617,44	1 287 788,63	-149 488,20
Omavaraisuusaste				
Säätiö	95 %	95 %	95 %	95 %
Konserni	92 %	88 %	89 %	90 %
Henkilöstö keskimäärin tilikaudella				
Säätiö	19	17	19	19
Konserni	26	25	25	26
Palkat ja palkkiot				
Säätiö	772 872,73	738 683,83	777 513,33	731 818,02
Konserni	1 052 642,56	1 011 296,75	1 035 935,13	1 019 940,22

Kiinteistöjen ylläpito ja isännöintitoimi

Säätiön omistamissa asuinkiinteistöissä tehtiin Talokeskus Oy:n toimesta kuntoarviot syksyllä 2014 ulottuen aina vuoteen 2023. Korjaustoimet on suoritettu kiireellisyysjärjestyksessä.

Tekninen isännöinti on ulkoistettu. Isännöitsijänä jatkoi Tapani Aarnivuo Isännöintitoimisto Westersträhle Oy:stä. Hallinnollinen isännöinti hoidettiin Säätiön toimiston henkilökunnan työnä.

Kaavoitus ja rakentaminen

Säätiöllä on 50 %:n osaomistus OP-Pohjola yhtiöiden kanssa Espoon Nupurissa sijaitsevaan n. 88 ha:n tilaan. Toimintavuonna osallistuttiin Espoossa sijaitsevan Nupurin alueen kaavoituskokouksiin.

Säätiön hallinto ja yleiset toimistopalvelut

Säätiön hallitukseen kuuluivat v. 2017 varsinaisina jäseninä:

		jäsen vuodesta	toimikausi
Björk Pirjo	Helsingistä	1998	1.1.2009-31.12.2018
Kouri Suvi	Helsingistä	2013	1.1.2013-31.12.2017
Mäkeläinen Anja	Espoosta	2008	1.1.2009-31.12.2018
Mäki-Turja Leena	Helsingistä	2014	24.3.2014-31.12.2019
Pakkala Kirsti	Helsingistä	2009	1.1.2015-31.12.2019
Rahola Aune	Espoosta	2004	1.1.2015-31.12.2019
Ramm-Schmidt Marja	Espoosta	2008	1.1.2013-31.12.2017

Erovooroiset hallituksen jäsenet valittiin uudelleen.

Säätiön hallituksen puheenjohtajana on kuluneen vuoden ajan toiminut Pirjo Björk, varapuheenjohtajana Anja Mäkeläinen ja sihteerinä on jatkanut Säätiön toiminnanjohtaja Tarja Björkling-Pakarinen.

Hallituksen sääntömääräiset vuosikokoukset pidettiin Helsingissä 15.5.2017 ja 11.12.2017. Lisäksi hallitus kokoontui kuusi muuta (6) kertaa.

Hallituksen työvaliokunta

Työvaliokuntaan kuuluvat sääntöjen mukaan säätiön hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä heidän lisäksi kaksi tai kolme hallituksen valitsemaa jäsentä. Työvaliokuntaan ovat Pirjo Björkin ja Anja Mäkeläisen lisäksi kuuluneet Aune Rahola, Kirsti Pakkala ja Marja Ramm-Schmidt. Työvaliokunta kokoontui tilikauden aikana seitsemän (7) kertaa.

Kuntoutustoimikunta

Kuntoutuspäätökset käsitellään kuntoutustoimikunnassa, johon kuuluvat Kirsti Pakkala (pj.), Aune Rahola sekä kuntoutussuunnittelija Vanamo Määttä. Hallituksen jäsen lotta Aune Rahola on tarkastanut kuntoutusta hakevien lottatoiminnan. Kuntoutustoimikunta kokoontui tilikauden aikana seitsemän (7) kertaa.

Avustustoimikunta

Avustustoimikunta valmistelee vähävaraisille lotille ja pikkulotille myönnettävät taloudelliset tuet. Toimikuntaan kuuluvat Pirjo Björk (pj.) sekä Kirsti Pakkala. Avustustoimikunta kokoontui tilikauden aikana yhdeksän (9) kertaa.

Kiinteistö- ja asuntotoimikunta

Toimikunta on käsitellyt Lotta Svärd säätiökonsernin asunto-osakeyhtiöiden kunnossapittoa, kiinteistöjen kehittämiseen, asumiseen, asuntojen remontoimiseen, vuokraukseen ja yleiseen viihtyvyyteen liittyviä kysymyksiä.

Toimikunnan puheenjohtajana on toiminut Anja Mäkeläinen ja hallituksen valitsemana jäsenenä Pirjo Björk. Muina jäseninä ovat olleet tekninen isännöitsijä, hallinnollinen isännöitsijä, toiminnanjohtaja sekä tarpeellinen määrä asiantuntijoita. Kiinteistö- ja asuntotoimikunta on toimintavuoden aikana kokoontunut seitsemän (7) kertaa.

Tilintarkastajat

Toimintavuonna Säätiön tilintarkastajina ovat toimineet ekonomi, KHT Marja-Leena Turunen ja Tilintarkastusyhteisö Signia Tilintarkastus Oy, päävastuullisena tilintarkastajana KTM, KHT Juhani Imponen.

Henkilökunta

Vuonna 2017 Lotta Svärd säätiökonsernin palveluksessa oli toimistolla viisi henkilöä ja museolla neljä tutkijakoulutettua vakinaista henkilöä, kiinteistöhoitaja ja puutarhuri/tekninen avustaja sekä tuntityöntekijöitä museo-opastuksissa. Lottakanttiinissa työskenteli kolme vakituista ja sesonkityöntekijöitä tarpeen mukaan.

Tilikauden jälkeiset kehitysnäkymät, riskit ja epävarmuustekijät vuonna 2018

Epävarmuustekijöinä on mainittava sijoitusten arvonnousun kehittyminen ja osinkotulojen määrä tulevina vuosina. Vuositasolla sijoitetun pääoman koko nettotuotto jaetaan avustuksina huomioiden varsinaisen toiminnan kulut ja investoinnit.

Lähipiiritoimet

Säätiön ja sen tytäryhtiöiden lähipiiriin ovat kuuluneet hallituksen jäsenet, toiminnanjohtaja, tekninen isännöitsijä, hallinnollinen isännöitsijä ja tilintarkastajat perheineen sekä heidän vaikutusvallassa olevat yritykset.

Säätiön lähipiiriin kuuluville ei ole myönnetty avustuksia, rahalainoja eikä heidän puolestaan ole annettu vastuusitoumuksia.

Yleiskuvaus hallituksen tehtävistä

Säätiön hallitukseen kuului toimintavuonna seitsemän jäsentä. Hallituksen jäsenet edustavat säätiön toiminnan kannalta keskeistä osaamista. Säätiön sijoitustoiminnan osalta sijoitussalkun ja kiinteistöomaisuuden asiantuntijat hallituksessa ovat ekonomisteja ja juristeja. Kuntoutus- ja avustustoiminnan osalta asiantuntijajäsen on lääkäri ja muita asiantuntijoita lisäksi ovat teologian ja sosiologian korkeakoulutuksen saanut henkilö sekä lotta. Hallituksen jäsenet osallistuvat laaja-alaisesti myös säätiön operatiiviseen toimintaan. Tästä johtuen jäsenet ovat osin samojen henkilökuntaetuuksien piirissä kuin muutkin työntekijät.

Hallituksen jäsen tai säätiön toimihenkilö ei osallistu säätiössä asian valmisteluun, käsitteelyyn eikä päätöksentekoon, jos kysymyksessä on säätiön ja edellä mainitun henkilön välinen sopimus tai muu oikeustoimi tai jos henkilöllä on muutoin odotettavissa asiassa olennaista, säätiön edun kanssa mahdollisessa ristiriidassa olevaa etua.

Hallituksen jäsen tai toimihenkilö ei osallistu avustusta tai muuta vastikkeetonta etua koskevan asian käsittelyyn, jos edunsaajana on hän tai hänen perheenjäsenensä, muu lähisukulaisensa tai heidän määräysvallassaan oleva yhteisö tai säätiö. Hallituksen jäsenet ilmoittavat ennen asian valmistelua mahdolliset päätöksentekoon vaikuttavat sidonnaisuudet ja eturistiriidat. Esteellinen henkilö ei osallistu myöskään tehdyn päätöksen toimeenpanoon, mikäli asia ei sitä välttämättä vaadi. Mitä edellä on todettu hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti toiminnanjohtajaan.

Lähipiirille maksetut taloudelliset edut sekä niiden taloudellinen arvo (sis. tytäryhtiöt):

	Palkat, palkkiot ja luontoisedut €	Kokonaan tai osittain vastikkeettomat edut €	Ostetut palvelut ja tuotteet € sis. alv 24%	Lähipiirin maksamat huoneistojen vastikkeet ja vuokrat
Hallitusten jäsenet ja toiminnanjohtaja	263.447,00	2.390,00		24.684,02
Isännöitsijät			130.125,90	4.832,58
Tilintarkastaja/tilintarkastusyhteisö			26.913,80	13.934,32
Tytäryhtiöt			139.743,46	1.306.852,72

Huoneistojen vastikkeet ja vuokrat muodostuvat pääasiassa LSS-konserniin kuuluvan As Oy Mannerheimintie 93:n vuokrista ja vastikkeista.